

РЕШЕНИЕ

№ 38514

гр. София, 19.11.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 81 състав, в
публично заседание на 06.11.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Стоян Тонев

при участието на секретаря Лилия Благоева, като разгледа дело номер **791** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 – чл. 178 от Административно-процесуалния кодекс /АПК/, във връзка с чл. 118 от Кодекса за социалното осигуряване /КСО/.
Образувано е по жалба на М. Б. К., срещу Решение №2153-21-323/23.12.2024г. на директора на ТП на НОИ С. - град, с което е отхвърлена жалбата й срещу Разпореждане № [ЕГН] /1/ от 20.09.2024г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване.
В жалбата, след уточненията от адв. Н., се претендира, че пенсионният орган неправилно е определил продължителността на учителския стаж, тъй като не е определил като такъв – „учителски стаж“, положеният през периода 20.02.1985 г.-31.12.1999 г., на основание на представено УП-3 с изх. №ТРЗ-04-162/16.08.2022 г., издадено от УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“ ЕАД, за заеманата длъжност „възпитател“. Счита се, че оспореното решение на директора на ТП на НОИ С. – град е издадено в противоречие с материалноправните разпоредби. Иска се отмяната му и изпращане на преписката със задължителни указания.
В с.з.жалбоподателят М. К. се явява лично и с адв.Н.. Жалбата се поддържа и се иска отмяна на оспореното Решение №2153-21-323/23.12.2024г. на директора на ТП на НОИ С. – град. Заявява се претенция за присъждане на разноските по делото по представен списък. Адв.Н. представя подробни писмени бележки. Посочва се, че административният орган се е позовал на дефиницията на учителски трудов/осигурителен/ стаж в чл. 41 от ППЗП /отм./, като цитираната разпоредба била изцяло неприложима по отношение на спорния трудов стаж, тъй като нормата е материалноправна и няма придадено обратно действие по отношение на трудовите и осигурителни правоотношения на лицето през периода 20.02.1985г. - 31.12.1999г. Неприложима е и разпоредбата на чл. 19, ал.3 от НПОС, тъй като същата влиза в сила от 2000г. /Обн. ДВ. бр.21

от 17 Март 2000г./ Не е допустимо положеният през минали периоди труд да се субсумира в хипотезите на нормативни материалноправни разпоредби, които са били приети и са влезли в сила в много по- късни моменти. Трудовият и осигурителен стаж се преценяват и квалифицират съобразно разпоредбите, които са уреждали правоотношенията към момента на съществуването им. Към момента на полагане на спорния осигурителен стаж - 20.02.1985г- 31.12.1999 г. са действали Закона за народната просвета/обн. ДВ,бр. 218 от 1948г., Закона за народната просвета от 1991г., Указ № 330 за народната просвета. Сочи се, че според писмо с изх. № РД-44-3179/17.06.2025г. от „УМБАЛ- Спешна медицина Н.И.Пирогов“ ЕАД, М. К. е работила като „възпитател“ за периода 20.02.1985г. - 31.12.1999г. в същото медицинско заведение.От разпита на свидетеля по делото се потвърждавал както периода, през който М. а К. е работила в „УМБАЛ- Спешна медицина Н.И.Пирогов“ ЕАД, така и основните дейности, които е изпълнявала, а именно подготовка на лекуващите се хронично болни деца по всички общообразователни предмети, така и чисто възпитателска и педагогическа дейност. Следвало да бъде взето предвид Решение № 71 от 11.07.1985г. на ОСГК на Върховния съд, с дадено принципно определение на „учителски“ трудов стаж, а именно, че това са лицата, които „непосредствено се занимават с обучение на ученици, деца и други, работят с аудитория и извършват учебно- възпитателна и педагогическа дейност“, поради което се счита, че дейността като „възпитател“, извършвана от М. Б. К., независимо, че не е изпълнявана в учебно или възпитателно заведение, попада в обхвата на дефиницията на решението на ОСГК, тъй като жалбоподателката се е занимавала непосредствено с деца, като е извършвала учебно- възпитателна и педагогическа дейност. По тези съображения се иска отмяна на оспореното Решение №2153-21-323/23.12.2024г. на директора на ТП на НОИ С. – град.

В с.з. ответникът -Директор на ТП на НОИ С. – град, се представлява от юрк.В., която моли съдът да отхвърли оспорването срещу решението, като намира също за законосъобразно.Претендира юрисконсултско възнаграждение.Прави възражение за прекомерност на адвокатски хонорар. Представя подробни писмени бележки, като в подкрепа на тезата си за неоснователност на оспорването се позовава и на Решение №2536/18.02.2020г. по адм. д. 11752/2019г. на ВАС по сходен казус.

СГП, редовно уведомена, не се представлява.

Административен съд София-град след като прецени събраните по делото доказателства, ведно с доводите, възраженията и изразените становища на страните, прие за установено следното:

Със Заявление вх.№2113-21-4696 от 10.07.2024г., жалбоподателката Моя К. е поискала отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст. Към заявлението били представени и документи за осигурителен стаж и осигурителен доход, съгласно чл. 2 НПОС, необходими за преценка правото и размера на пенсията.Към датата на заявлението М. К. е на възраст 66 години, 3 месеца и 02 дни.

С Разпореждане № [ЕГН]/1/20.09.2024г. на длъжностното лице по пенсионно осигуряване /ПО/ личната пенсия за осигурителен стаж и възраст /ОСВ/ на М. Б. К. е изменена от 10.07.2024г. на основание чл. 99, ал. 1, т.2 буква „д“ от КСО във връзка с чл. 10, ал.2 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж /НПОС/, като при изчисляване на размера ѝ е посочено, че е взет предвид общия осигурителен стаж от 42 год., 3 м. и 21 дни.

Недоволна от това разпореждане М. К. го е обжалвала пред директора на ТП на НОИ С. - град, с претенцията, че неправилно е определен размерът на учителския ѝ стаж, респективно, че не ѝ е отпусната добавката по чл.69 в ал.3 от Учителския пенсионен фонд.

Директорът на ТП на НОИ С. град се е произнесъл по реда на чл.117, ал.3 от КСО по същество с Решение №2153-21-323/23.12.2024 г., с което е оставил без уважение изложената в жалбата

претенция за зачитане като учителски стаж на трудовият стаж на жалбоподателката, придобит в УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“ на длъжност възпитател. Посочил е, че М. К. се е пенсионирила по реда на 68,ал.1 и ал. 2 от КСО, считано от 10.07.2024г. – датата на заявлението, тъй като не се е ползвала от правото си на пенсиониране към 08. 08.2019г., когато е придобила право на пенсия по 68,ал.1 и ал. 2 от КСО. Жалбоподателката няма необходимия учителски стаж от 25 години и 08 месеца към първото си право на пенсиониране, а именно 08. 08. 2019г. Към 08. 08.2019г. К. има учителски стаж от 24 години 09 месеца и 24 дни. Директорът на ТП на НОИ С. град е приел в решението си, че правилно периодът от 20.02.1985г. до 31.12.1999г., когато М. К. е заемала длъжността възпитател в НИСМ „Н. И. Пирогов“, не е определен като учителски стаж, защото същият не е положен в учебно или възпитателно заведение, създадено по ЗНП/отм./ или по ЗПУО.

Решението на директора на ТП на НОИ С. град е оспорено пред АССГ.

В случая, на жалбоподателката е зачетен като учителски стаж 24 години 09 месеца и 24 дни. Не ѝ е зачетен като учителски стаж спорният в НИСМ „Пирогов“ /УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“/ на длъжност „възпитател“.

От доказателствата по делото се установява, че за периода 20.02.1985 - 31.12.1999 г., М. К. е заемала длъжност „възпитател“ в НИСМ „Н. И. Пирогов“ / УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“/, като положеният спорен стаж, е както следва:

По Трудова книжка №32, издадена от НИСМ „Н.И.Пирогов“ на 20.02.1985 г., е удостоверен стаж при НИСМ „Пирогов“, в организационно звено „научна и лечебна“ дейност на длъжност „възпитател“ в периода 20.02.1985 г. -01.04.1998 г.;

По Трудова книжка № 673/32 продължение, издадена от НИСМ „Н.И.Пирогов“, е удостоверен стаж при НИСМ „Н.И.Пирогов“ в организационно звено „Детско урологично отделение“ на длъжност „възпитател“ в периода 01.04.1998 г.- 01. 01.2000 г.;

По Удостоверение обр.УП-3 изх.№ТРЗ-04-162/16.08.2022 г., издадено от УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“, е удостоверен стаж в периода 20.02.1985 г. -01. 01.2000 г., като в забележка са посочени периодите в които лицето е ползвало неплатен отпуск, който не се признава за трудов стаж.

Стажът е положен в НИСМ "Н. И. Пирогов" / УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“/, с което лечебно заведение жалбоподателката К. е била в трудово правоотношение.

Съгласно справка/ писмо изх.№94-3486/10.07.2025 г. от Министерство на образованието и науката/ л.133-134/, по смисъла на Указ № 330 за народната просвета не са назначавани възпитатели в болница „Пирогов“. За осъществяване на учебно - възпитателен процес на хоспитализирани деца и ученици с хронични заболявания и специални образователни потребности държавата е създавала специализирани училища, като за територията на [населено място] такова училище е 99- то основно училище „Проф.В. Т.“, което е закрито със Заповед № РД 14-209/01.12.2016г. на министъра на образованието и културата, считано от 01. 01.2017г. Педагогическите екипи на Основно училище „Проф. В. Т.“ са работили с хоспитализирани деца и ученици в редица столични болници, включително и в УМБАЛСМ „Пирогов“, но те са били назначени на длъжност в училището, а не в болницата.

По делото са приети документите от административната преписка и представените от страните.

Разпитана е свидетелката К. Ц., чиито показания се кредитират, която разяснява естеството на дейността на жалбоподателката като възпитател в лечебното заведение, изразяваща се основно организиране на „игри, “ разходки“, „занимания“ на деца „откъснати от семейството, от училище, от детската градина“, а понякога и подпомагане в самоподготовка- според това „какво са преценили родителите да донесат“.

По искане на жалбоподателката по делото е изслушана и приета съдебно-икономическа експертиза, чието заключение се кредитира, доколкото е изчислило общия трудов стаж на жалбоподателката в НИСМ "Н. И. Пирогов" от 12 г.07 м. и 04 дни изцяло на длъжност „възпитател“ в периода от 20.02.1985 - 31.12.1999 г. и е посочило, че всички реални часове работа на М. К. са в лечебно, а не в образователно или приравнено на него заведение. Посочването от в.л. за реални часове преподавателска и възпитателна работа на жалбоподателката не се кредитира, тъй като експертът пояснява, че е направил извод за такова естество на работата единствено и само на база приложената по делото диплома за педагогическо образование на К..

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

Жалбата е подадена в срока по чл. 149, ал. 1 от АПК, от легитимирано лице по чл. 147, ал. 1 от АПК и срещу подлежащ на оспорване административен акт, поради което жалбата е процесуално допустима, а разгледана по същество е неоснователна.

Съгласно чл. 168, ал. 1 АПК съдът преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК, а именно: дали актът е издаден от компетентен административен орган и в установената форма, спазени ли са административно-производствените правила и материално - правните разпоредби по издаването му, съобразен ли е актът с целта на закона.

Оспореното Решение №2153-21-323/23.12.2024г. на директора на ТП на НОИ С. - град и потвърденото с него Разпореждане № [ЕГН] /1/ от 20.09.2024г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване са издадени от материално и териториално компетентни органи, при спазване на законовите изисквания за форма и съдържание и при липса на допуснати съществени нарушения на процесуалните правила.

По отношение съответствието на оспорения акт с материалния закон, съдът намира следното:

Съгласно чл. 69в, ал. 1 от КСО учителите придобиват право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при навършване на възраст 57 години и 10 месеца от жените и 60 години и 10 месеца от мъжете и учителски осигурителен стаж 25 години и 8 месеца за жените и 30 години и 8 месеца за мъжете. От 31 декември 2016 г. възрастта се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година, както следва: 1. до 31 декември 2029 г. възрастта за жените се увеличава с по 2 месеца за всяка календарна година, а от 1 януари 2030 г. – с по 3 месеца за всяка календарна година до достигане на 62-годишна възраст; 2. до 31 декември 2017 г. възрастта за мъжете се увеличава с по 2 месеца за всяка календарна година, а от 1 януари 2018 г. – с по 1 месец за всяка календарна година до достигане на 62-годишна възраст.

В съответствие с чл. 69в, ал. 1 от КСО, вр. чл.19 б, т.9 от Наредба за пенсиите и осигурителния стаж през 2024г. учителите придобиват право на пенсия за ОСВ при навършване на 59 години и 02 месеца при жените / съгласно цитираната разпоредба на НПОС е изчислено, че лицата по чл. 69в, ал. 1 КСО придобиват право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при навършена възраст, както следва: от 1 януари 2024 г. – 59 години и 2 месеца за жените/ и учителски стаж от 25 години и 08 месеца, изискуем съгласно чл. 69в, ал. 1 изр. 1 от КСО.

Едновременно с това нормата на чл. 69в, ал. 3 от КСО регламентира, че на учителите, които са придобили право на пенсия при условията на ал. 1 и се пенсионира при условията на чл. 68, ал. 1 и ал.2 от КСО се изплащат пенсии за осигурителен стаж и възраст от фонд „Пенсии“ и добавка от Учителския пенсионен фонд /УПФ/ в размер 0,33 на сто от пенсията за всеки месец, за който има осигурителна вноска във фонда след придобиване право на пенсия по ал. 1.

Кумулативно изискуеми условия за изплащане на добавка от Учителския пенсионен фонд /УПФ/ следователно са: 1/лицето да се е пенсионира по реда на чл. 68, ал. 1 и ал.2 от КСО, но след като вече е придобило право на пенсия при условията на чл. 69в, ал. 1 от КСО; 2/да има

осигурителна вноска към УПФ поне за един месец след придобиване на правото по чл. 69в,ал.1 от КСО.

В случая жалбоподателката се е пенсионирила по реда на чл. 68, ал. 1 и ал.2 от КСО, считано от 10.07.2024г. – датата на заявлението, тъй като не се е възползвала от правото си на пенсиониране към 08. 08. 2019г., когато е придобила право на пенсия по чл. 68, ал. 1 и ал.2 от КСО.

Към 08. 08. 2019г. жалбоподателката К. има учителски стаж от 24 години 09 месеца и 24 дни /като в определения за „ учителски стаж“ не се включва този в лечебното заведение „Пирогов“/. Съгласно чл. 69в, ал. 1 от КСО и чл. 19 б, т.4 от НПОС към 2019г. учителите придобиват право на пенсия за ОСВ при навършване на възраст 58 години и 4 месеца за жените и учителски стаж от 25 години и 08 месеца.

В оспореното решение на директора на ТП на НОИ С. - град е прието, че жалбоподателката няма необходимия „учителски стаж“ към първото си право на пенсиониране, а именно 08. 08. 2019г.

Спорът по настоящото дело е относно определяне на вида на положения от жалбоподателката в НИСМ „Н.И.Пирогов“ стаж на длъжност“ възпитател “ в периода от 20.02.1985 - 31.12.1999 г. , а именно дали същият следва да бъде признат за „учителски“ стаж.

Съгласно чл. 19 ал.1- ал.3 от НПОС /обн., ДВ, бр. 21 от 17.03.2000 г., в сила от 1.01.2000 г./ учителски стаж е осигурителният стаж, положен на учителска или възпитателска длъжност в учебни и възпитателни заведения. За учителски стаж се счита и осигурителният стаж на директорите и заместник-директорите на учебни и възпитателни заведения, ако те са изпълнили пълната норма задължителна преподавателска работа. Учителски стаж е и осигурителният стаж на лицата, заемащи длъжности в учебни и възпитателни заведения по ал. 1 по списък, утвърден от министъра на образованието и науката, съгласуван с управителя на НОИ, ако отговарят на изискванията за заемане на длъжността учител или възпитател съобразно придобитото образование, професионална квалификация и правоспособност и са изпълнили пълната норма за задължителна преподавателска работа. Учебни и възпитателни заведения по смисъла на ал. 1 са създадените по реда на отменения Закон за народната просвета /ДВ, бр. 79 от 2015 г./ или по Закона за предучилищното и училищното образование.

Вярно е становището на жалбоподателката, че разпоредбата на чл. 19 ал.1 - ал.3 от НПОС е неприложима по отношение на спорния стаж в периода 20.02.1985 - 31.12.1999 г., тъй като нормата е материалноправна и няма придадено обратно действие по отношение на трудовите и осигурителните правоотношения на лицето през периода.

По силата на § 9, ал. 1 от ПЗР на КСО времето, което се зачита за трудов стаж и за трудов стаж при пенсиониране, положен до 31 декември 1999 г. съгласно действащите дотогава разпоредби, се признава за осигурителен стаж по този кодекс. Към 31.12.1999 г. е била в сила разпоредбата на чл. 41, ал. 1 от ППЗП /отм./ , приложима, която определя като учителски трудов стаж по смисъла на Закона за пенсиите този трудов стаж, който е положен на длъжност учител или възпитател в учебни и възпитателни заведения, които са създадени по реда на Закона за народната просвета, както и социалните учебно-професионални заведения за квалификация и преквалификация на лица с намалена трудоспособност съгласно Постановление № 63 на Министерския съвет от 1991 г. /обн., ДВ, бр. 32 от 1991 г.; изм., бр. 68 от 1991 г./. С ал. 2 на същия член е предвидено, че за учителски трудов стаж се счита и трудовият стаж на лицата, заемащи длъжности по списък, утвърден от министъра на образованието и науката, съгласувано с управителя на Националния осигурителен институт, ако отговарят на изискванията за заемане на длъжността учител или възпитател съобразно придобитото образование, професионална квалификация и правоспособност и са изпълнили пълната норма за

задължителна преподавателска работа /идентичен смисъл има сега действащата разпоредба на чл. 19, ал. 2 от НПОС/.

Липсва основание положеният от жалбоподателката стаж за претендирания период да бъде признат за учителски осигурителен стаж, като същият е положен в лечебното заведение „Пирогов“, което по своя статут не е учебно и възпитателно заведение.

В този смисъл е посоченото от ответника Решение №2536/18.02.2020г. по адм. д. 11752/2019г. на ВАС по сходен казус : „Спорът между страните е следва ли осигурителният стаж на жалбоподателката ...като възпитател в „Специализирана болница за активно лечение на сърдечносъдови заболявания“ за периода 01. 01.1986 год. – 25.07.1994 год. /8 години, 6 месеца и 24 дни/, да се зачете за учителски осигурителен стаж с оглед отпускане на добавка от Учителския пенсионен фонд към личната ѝ пенсия за осигурителен стаж и възраст.... чл. 41, ал. 1 от Правилника за прилагане на закона за пенсиите /ППЗП, отм./, приложим ... предвижда, че... Учебни и възпитателни заведения по смисъла на ал. 1 са създадените по реда на Закона за народната просвета, както и социалните учебно-професионални заведения за квалификация и преквалификация на лица с намалена трудоспособност съгласно Постановление № 63 на Министерския съвет от 1991 г. /обн., ДВ, бр. 32 от 1991 г.; изм., бр. 68 от 1991 г./... липсва основание положеният от жалбоподателката стаж за претендираните периоди да бъде признат за учителски осигурителен стаж, тъй като същият е положен в лечебни заведения, които по своя статут не са учебни и възпитателни заведения. Не е установено в болничните заведения, в които ...е работила като възпитател през посочените периоди да са били създадени и съществували специални болнични училища към системата на народната просвета работили по общообразователните и учебни програми и планове или по утвърдени индивидуални програми, с оглед признаване на стажа ѝ като учителски...“.

Следва да се отбележи и че от събраните по делото доказателства не се установява за спорния период, пред който жалбоподателката е била „възпитател“ в НИСМ „Пирогов“ /УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“/, същата да е обучавала ученици и извършвала педагогическа дейност, свързана с преподаване по конкретни учебни предмети, по програми, и изпълнени норми на задължителна преподавателска работа. Напротив, от справката с изх.№94-3486/10.07.2025 г. на Министерство на образованието и науката, се установява, че по смисъла на Указ № 330 за народната просвета не са назначавани възпитатели в болница „Пирогов“. С оглед осъществяване на учебно - възпитателен процес на хоспитализирани деца и ученици с хронични заболявания и специални образователни потребности държавата е създавала специализирани училища, като за територията на [населено място] такова е било Основно училище „Проф.В. Т.“. В тази връзка именно педагогическите екипи на Основно училище „Проф.В. Т.“ са работили с хоспитализираните деца и ученици в УМБАЛСМ „Пирогов“ за реализиране на учебно – възпитателния процес, но лицата от тези екипи са били назначени на длъжност в училището, а не в болницата.

Следователно няма основание спорният стаж да бъде зачетен за „учителски“.

По изложените съображения съдът намира оспореното Решение №2153-21-323/23.12.2024г. на директора на ТП на НОИ С. - град за законосъобразно, постановено от компетентен орган в предвидената от закона форма, при спазване на административнопроизводствените правила и в съответствие с материалноправните разпоредби и целта на закона. Поради това подадената жалба се явява неоснователна и

следва да бъде отхвърлена.

С оглед изхода от спора, както и изрично стореното от процесуалния представител на ответника искане за присъждане на юрисконсултско възнаграждение и разпоредбата на чл. 143, ал. 3 АПК, във вр. с чл. 78, ал. 8 ГПК, във вр. с чл. 37, ал. 1 от Закона за правната помощ и чл. 24 от Наредбата за заплащане на правната помощ, съдът следва да присъди на ответната страна разноски за юрисконсулт, в размер на 200, 00 /двеста/ лева.

Воден от горното и на основание чл. 172, ал. 2, предл. последно от АПК, Административен съд София – град, III отделение, 81 състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ оспорването по жалба на М. Б. К., срещу Решение № 2153-21-323/23.12.2024г. на Директора на ТП на НОИ С. - град, с което е отхвърлена жалбата й срещу Разпореждане № [ЕГН] /1/ от 20.09.2024г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване.

ОСЪЖДА М. Б. К. с ЕГН: [ЕГН] да заплати на НОИ-ТП С. град сумата от 200 лева, представляващи разноски по делото за юрисконсултско възнаграждение.

На основание чл.138,ал.1 АПК,препис от решението да се изпрати на страните.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВАС на РБ в 14- дневен срок от получаване на препис от същото.

СЪДИЯ: